

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:

Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.
Egyes szám 4 kr.	

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében. Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
Nyilttéri közlemények mindegyikét 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adtatnak.

Költséges alkudozások.

Nincs és nem volt soha költségesebb mulatsága ennek az országnak, mint a közös miniszteri tanácskozások, mert ha a miniszterek fölrandulnak Bécsbe és ott összedugják fejüket a közös miniszterekkel, az vagy újabb milliókba kerül, vagy pedig alkotmányos jogaink elalkuvásával végződik.

A legkisebb túlzás sincs abban, megfigyelheti minden ember, hogy azok a közös miniszteri tanácskozások olyankor következnek sorba, mikor már szép szerével nem lehet kizsákmányolni, vagy jogaikból kiforgatni a magyarokat, mikor észreveszi magát a közvélemény is, hogy a türelmünknek végső szárait gerebenezik Bécsben.

Az egyezkedésnek jellegével bir az a közös miniszteri tanácskozás és az egyezkedésnél engedni kell mind a két félnek. Az egyiknek abból, amit teljes önkénnyel fülállított követelésül, a másiknak abból, hogy ezt az önkényes, jogtalan és lelketlen követelést visszautasítja kereken.

És ennél az egyezkedésnél kétségtelesenül rosszul járnak az alperes magyar miniszterek, mert akármily keveset adnak is meg, az mind afele kiereszkolt engedmény, melynek árán, azt hiszik a miniszterek, még olcsón szabadulnak.

Sokkal okosabb és helyesebb volna, ha egyáltalában eltöröltetnék a közös miniszteri tanácskozásoknak úgy sem törvényes rendszere. Elég közös ügyünk

van anélkül is. Elég csapás nekünk a közös hadügyminiszter, aki előterjeszti a hallatlan magas költségjegyzékeket és a delegáció, mely rendszerint megalkuszik az esztelen költségek nagyjával és néhány »nagy hatalmi« frázis fejében levétközteti az adófizető polgárságot.

Ezuttal oly általános ellenszenv és megbotránkozás fogadta már a híret is a katonai költségek fölemelésének, hogy a magyar országos bizottság hihetőleg köteletségének tartotta volna a visszautasítását és fődözni lett volna képes a magyar pénzügyminiszter hátát, aki legjobban érzi, hogy amit Bécsben kívánnak, az tulmegy a lehetőségen. De ime megelőzik a delegáció hangulatát azzal, hogy fölidézik a minisztereket Bécsbe, ahol tudvalevőleg sokkal gyöngébbek, ahol úgy szólnak hozzájuk, mint belső titkos tanácsosokhoz és ahol nagy képpel »beavatják« őket holmi irányzatos külpolitikai titkokba, melyek mögött a legközönségesebb lefőzés rejlik.

Még valahányszor így történt a katonai budget előterjesztése, mindig újra meg újra felültek a kopott bécsi fogásnak a pénzügyminiszterek. És nagyon félő, hogy nem fog ez elől menekülni Wekerle sem, akármily erősen hangsúlyozza is egy-egy lap, hogy a deficit nélkül való budget megteremtője semmi áron nem egyezik, de osztrák kollégája első sorban az állását és bőrét védelmezi.

Szembeszökő módon kitűnik ez a bécsi lapok közleményeiből, melyek nyilvánvalóan elárulják, hogy Steinbach osz-

trák pénzügyminiszternemakarja megzavarni a hadügyminiszter terveit és kész beleegyezni a katonai budget elkerülhetetlen emelésébe. Azt jelenti ez körülből az osztrákok nyelvén, hogy a magyaroknak ezek után nincs mért akadékoskodniok, mert hiszen ők a közös hadügyi költségeknek csak harmadrészét viselik.

És van a magyar pénzügyminiszter visszautasító törekvésénél még az osztrák kollégánál is nagyobb, veszedelmesebb ellensége. Nem más az, mint Szapáry Gyula gróf, aki egyébként megingott állását azzal véli erősíthetni, ha bőkezű és nagylelkű lesz a Bauer báró követeléseivel szemben, szükség esetén a saját reszort-miniszterének rovására is, kinek ellenkezése állásába kerülhet, melyben az ország pénzügyi helyzetének alapos rendezését tűzte ki föladatául.

Nincs mit csodálni, hogy ilyen ambíció iránt oly kevés érzékkel bir a miniszterelnök. Hiszen a Wekerle törekvései egyenesen megalázók épen ő rá, a ki pénzügyminiszter korában oly botrányosan keveset törődött a pénzügyi helyzettel és aki valósággal Csáki szalmájának tekintette az ország jövedelmeit, melyekre tetszés szerint rátehetette kezét a közös hadügyminiszter, annyit foglalva le azokból katonai célokra, amennyit épen jónak látott.

Ahol a kormányelnök ilyen irányt ad a közös miniszteri tanácskozásoknak, ott természetesen nem lehet számítani arra, hogy elérhesse a józan, köteles takszárakosság célját a pénzügyminiszter,

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Kérdés.

*A lány miért vonz, mint a mágnes?
Szeme oly szépen mért ragyog?
Bóhó szívek miért szeretnek?
Oh mondjátok, feleljetek meg,
Tudósok, bölcselő nagyok!*

*A női szív méltó-e arra,
Hogy báványozzák szüntelen?
És hogy előtte térdepelve
Mindenkinek kegyét keresse?
Oh mondjátok meg ezt nekem!*

*S kik egymással nem lehetnek,
A kik közt gát emelkedik:
Azok világra mért születtek?
Nehéz kinjút a szerelmennek
Azok mi végre szenvednek?*

*Ugy-e hallgattok, nem feleltek?
Csak némán álltok, mind a hány,
A bölcs, tudós mit is felelhet?
Hisz' a hol kezdik a szerelmet,
Ott megszűnik a tudomány...*

Morócz Jenő.

A derék legény.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Azt tartották a legények, hogy Makó Borecsánál külön leány már nem is lehet a föld színén. De belé is voltak szerelmesedve valamennyien a faluban; még az öregebb emberek is megpödrögtették a bajuszukat, mikor Boris vasárnap délelőtt hófehér ruhában a templomba ment. Hej ha ők még fiatalok volnának, nem sokáig maradna ám Makó Boris pártában! Hiszen így sem maradna, ha a legényeken állna a vásár. Csak hogy kettőn áll ám, az a baj!

Makó Borist hiába kérték meg a legmódosabb legények is, mindég csak nemmel válaszolt. Azt beszéltek a fonóban a leányok, hogy mióta Boris az új kalendáriumból elolvasta a szép szerelmes történeteket, elkapta az ábrándozás s elátkozott királyfira várakozik. Pedig de hogy várakozott ilyen magas állásu urakra. Igaz, hogy megmondta az apjának:

— Én csak derék legényhez megyek, édes apám.

A faluban pedig még sehogy sem akart találkozni olyan derék legény, a kivel Boris megelégedett volna; hiába dicsérte az apja

Kántor Jóska, a ki ugyan katona volt, de csak egy közlegényképen jött haza.

Az öreg Makó ugyancsak simogatta a kopasz feje tetejét az ilyen beszédekre, de nem mondott ellent a leánynak, mert nagyon szerette; meg a felesége is azt kötötte a lelkére a halálos agyán, hogy Borisnak mindenben a kedvét keresse és a világot se erőszakolja olyan legényhez, a kit nem szenvedhet, ha mindjárt ezer holdas birtoka lenne is. Nem is erőszakolta őt Makó uram. Hát ha nem megy férjhez még egy jó ideig, az sem baj, elég fiatal még. Majd kerül talán valamikor kedvére való legény.

Makó Boris pedig virult, mint a virágszál, mindennap pirosabb lett a képe, minden reggel szebben és szebben ébredett fel. Minden vasárnap felöltötte hófehér, csipkés ruháját és elment a templomba. Mikor a predikációnak vége volt, a legények megálltak a templom ajtóban és úgy gyönyörködtek az aranyos virágszálban. A legények között ott állott Faragó Jóska is, meg Szegedi Sándor is, a kik most jöttek haza a katonaságból. — Mind a ketten honvéd-huszárok voltak, s mind a ketten mint őrmesterek jöttek ki a vítezi életből. A szabad-

kit pedig ez esetben egyértelműleg támogat az egész magyar közvélemény, nem véve ki a kormánypárti sajtót sem, mely az általános hangulat nyomása alatt maga is olyképp érvel, hogy állami háztartásunk egyensúlyát semmi áron sem szabad fölforgatni.

E szerint úgy áll a dolog, hogy a most folyó bécsi alkudozások kedvezőtlen kimenetele tárczájába kerülhet ugyan az önértékes pénzügyminiszternek is, de egyúttal csalhatatlanul az állásába kerül a miniszterelnöknek, aki oly készségesen alkuszik a közös hadügyminiszterrel. Más szóval, ha a katonai budget megtagadása miatt Wekerle bukne fölfelé, ugyanennek a budgetnek megszavazása miatt Szapáry gróf teljességgel lehetetlenné teszi magát a parlamentben, mely különben sem valami nagy tisztelettel és szeretettel övezi.

Kereskedelem gyermekekkel is létezik, még pedig a »szente« Oroszországban. Egy porosz tudományos folyóirat közöl legújabb számában végtelenül szomorú leírást Oroszország helyzetéről, melyből kiemeljük a következő részt:

»Az oroszok a falvakban körutazásokat tesznek, pénzt adnak kölesön a kölesönvevő azon kötelezettségével, hogy az adósságot nyári munkával törleszti és az így vett munkáját kétszeres és háromszoros áron adják el azoknak, kiknek arra szükségük van. Telen vagy tavasszal, mikor az adóvégrehajtás fenyeget, az emberkereskedő 15—20 rubelért veszi meg a szegény emberek egész nyári munkaidejét. Más ily kereskedők a falvakban kizárólag gyermekeket vásárolnak. Sok szegény szülő óléso áron több évre adja el a gyermekeit. Miután a gyermekkereskedő néhány tuczatot összevásárolt, kocsióra rakja azokat, mint a borjúkat és Petervárra szállítja. Itt a gyermekek kézműárosok és iparosok között végelárusítatnak.«

Kívül fényes, belül rothadt, így tengődik ez állam évszázadok óta! Önkénytelenül is gondolni kell ama komédiákra, melyek rövid idő előtt a francia köztársaság által Kronstadban és Pétervárott színrehozattak. Mily ellentét a fényes ünnepélyek és az örökös nyomorúság és barbárság között, melyek nem voltak nagyobbak, mint a minöket Potemkin színházi dekorációk által zárt el fejedelmnöje szeméi előtt!

ságos veres nadrág csak úgy viritott rajtuk, hát még a veres zsinóros atilla, az állott csak pompásan! A két legény összeütötte a sarkantyút. Ejnye de gyönyörű leány ám ez a Boris! És mind a ketten egyet gondoltak, de egyik se mondta meg a másiknak, hogy mit.

Nagyot is nézett az öreg Makó, mikor másnap egymásután két kérő kopogtatott be a házhoz. A leány egészen másképp fogadta a két szabadságos örmester kérőt, mint az előbbieket, nem is mondott nemet, csupán azt sugta oda az apjának, hogy gondolkozási időre volna itt szükség. A kérők ragyogó arccal mentek haza, mindenik azt gondolta, hogy a miénk már a leány. Pedig nem jó előre örülni, mert Boris szemes leány ám. — Másnap este szépen kiöltözködött és elment a tánczba. Ott volt a két legény is, jól festett rajtuk a ruha, de ezívilben is különlegények voltak valamennyinél. Boris észrevétlenül szemügyre vette mind a kettőt, szívesen válaszolt a kérdéseikre, mikor a táncz után a lugasba vonultak. A két örmester pompásan megállta a helyét az udvarlásban, de egyik a másikat sehogy sem tudta kiütni a nyeregéből, mindkettő szemenszedett legény volt. Még a vagyonuk is egyformán sok volt.

Az öreg Makó ugyancsak tanakodott ma-

Tanár és tornatanár.

Munkács, szept. 20.

Vannak intező köreinkben oly egyének, kik minden behatóbb megfontolás nélkül, lehetőnek tartják azt, hogy egy elméleti szakmában képzett tanár a tornát is kezelheti. Kötelességemnek tartom mindazok részére, kik ilyformán gondolkodnak, egy kis felvilágosítással szolgálni. — Megengedem, hogy léteznek tanárok, kiknek egyéb kitünő képzettségük mellett a tornatanításra is van képesítésük. Régi és igaz közmondás szerint: »Két urnak egyszerre szolgálni nem lehet.« — A tanár képesítése újabb időben fő és melléktárgyról szól; kérdés, hogy a tornát, mely ily módon második melléktárgyává lesz, hogyan fogja taníthatni? A racionális tanmódszer bármely tantárgynak tanításánál annyi physikai fáradságot okoz, hogy a tanári testületek joggal követelik, hogy már ezen oknál fogva se terheltessenek túl előadási órással. A szellemi munka által kifáradt tanár vajjon mily rugékonyságot fog a tornatanításnál kifejteni? Azután tévesen gondolják sokan, hogy a tornához csupán testi ügyesség kívántatik; nem tudják, hogy a tornát oktató tanárnak a tananyagot czélszerűen fel kell osztania s hogy az órákra lelkiismeretesen készülnie kell. Azon kívül pedig ép úgy, mint a többi tantárgy előadásához: a tornához is szakismeret, lelkiismeretesség, kitartó éberség ezen felül, még a képzett testügyessége is kívántatik. Fizikai és szellemi okok tehát azok, melyek azt a szándékot, hogy valamely más szakmával elfoglalt tanár a tornát is sikeresen tanulhassa, meghiúsítják. Ha azonban ez az eset mégis előfordulna, ennek sajnos következménye az ifjúságra fogna háramlani. Az a tanár, ki saját elméleti szakmájával ugys annyira el van foglalva: képtelen lesz mindannak megfelelni, amit a tornázás czélja megkíván; sem az ifjúság testi erejét és kitartását, sem a gyakorlatok kiviteli nehézségeit nem fogja kellően megítélni, mert arra kevés az ideje; tanítása ennél fogva csak experimentálás lesz, mit az ifjúságra nézve nagy bajnak tartok. Az ily experimentálás nem hogy elősegítene a czélt, a melyre mi testi nevelők törekszünk, hanem egyenesen ellene dolgozik, s néhány év mulva azt a sikert is, melyet képesek voltunk

gában, hogy melyik fog már megtetszeni a lánynak, a kin semmi változást nem vett észre. Boris mindkét legényhez egyenlően szíves volt. Meg ök maguk sem tudták, melyikőjük van hát előnyben.

Mikor a táncz vége volt, a legények hazakísérték Makókat s a bucsuzásnál sem vett észre semmit az öreg Makó. A mint a szobába beérték, már nem állhatta meg, hogy meg ne kérje a leánytól:

— Melyik tetszik már no?

A leány mosolyogva nézett az apjára.

— Faragó Jóska-hoz megyek, édes apám. Az öreg majd kiugrott a bőréből örömben. Ugy összecsókolta a lányát, hogy még maga is megsokalta.

— Mégis választottál hát, hála az égnek!

De hirtelen gondolkodóba esett az öreg s kíváncsi szemeket vetett a leányára.

— Te, Boris, ugyan mondd már, mivel találd különbnek Faragó Jóska-t Szegedi Sándornál, mikor mindkettő folt nélkül való?

— Hát, édes apám, mikor a lugasban ültünk, mindkettő rátöltött a pipájára s Faragó Jóska csak egyszer gyújtott rá, de Szegedi Sándornak kialudt a szájában a pipa.

Leontesz.

felmutatni, tönkretesz. Az ifjúság legjobban fogja érezni, hogy az ilyenü tanítás következtében mily keveset gyarapodott, s néhány év mulva az illető reformátorok is befogják látni, hogy mennyire csökken a tornázó ifjak száma. Van még annak számtalan más oka, hogy miért szükséges, miszerint a tornát csak is a tornázásra képesített tanár tanítsa; mert, a ki szellemileg neveli az ifjúságot, annak elég teendője van, hogy szakmájában buvárkodjék; ép úgy a test nevelő is elég munkát talál pályáján, elég anyaga van a gondolkodásra. Senki se higgye, hogy a mai tornázás nem egyéb szórakozó és üdülő eszköznél; a helyes meggyőződés szerint a tornázás egyike a legfontosabb tárgyaknak, ugy nevelési, mint politikai tekintetben.

Enélkül az a czél, melyet culturális korszakunk megkíván, el sem érhető. Fontos továbbá még az a kérdés is, hogy mely tantárgy-gyal akarják az illető körök a tornatanítást összekötni? Most ezt nem könnyű megválasztani; hisz mért barezoltak annyi éven át a leg tudósabb férfiak a felett, hogy melyik tantárgy egyezik meg testvériesen egy és ugyanazon szakférfiu szellemével? Miért kapcsolták össze a latint a göröggel, a mennyiségtant a fizikával, a német nyelvészetet a latinnal?

Mert e tudósok abban a nézetben voltak, hogy a humanisztikus, reálisztikus és művészi szakmák némelyikei egymástól elválaszthatatlanok s ha ezek még is elválaszthatnak s más heterogén tárgyakkal egyesítettnek: az oly különböző szakmával elfoglalt tanérok mind szellemi, mind fizikai tekintetben nem felelnek meg a jogos követelményeknek. És vajjon van-e szükség arra, hogy az amugy is elég fárasztó szellemi munkával foglalkozó tanárra a testi nevelés is bizassék? Szerintem erre csak két ok foroghat fenn: a takarékosági és az egyéni. Bátor vagyok az elsőre nézve megjegyezni, hogy ez a jelen esetben igen rossz helyen van alkalmazva. Említettem fentebb, hogy az ifjúság testi fejlődésének érdeke azt kívánja, hogy a tornázás a mai alapon tovább fejlesszék.

Ha a vallástannak, a mennyiségtannak stb. külön tanára van; ha az ifjúságnak lelki és értelmi kiművelésére tehát annyi anyagi áldozatot hoznak: miért nem akarják az illetők, hogy a testi nevelés is azon mértékben fejlődjék, gyarapodjék? Ez a tárgy ugy is mostoha gyermeke az iskoláknak; huszonöt év óta nem változtattak semmit a tornatanárok bizonytalan anyagi helyzetén.

Ha az illető körök a tornázás fontosságát elismerték az által, hogy a rendes tantárgyak közé sorozták: miért nem akarják ezen tárgyat anyagilag is úgy ápolni, a mint megérdemli? Rosszabb helyen nem takarékoskodhatnának, mint itt. A mi az egyéni kérdést illeti, az az előbbiekből önként következik.

Ha van az intező köröknek a tornatanárok ellen kifogásuk: ugy ezt csak saját intézkedéseknek köszönhetik.

Vajjon melyik fiatal ember lépne erre a pályára, hol ily csekély fizetés mellett annyi nehézséggel kell megküzdnie? hol csekély fizetésök mellett öreg napjaikban még nyugdíjra sem számíthatnak! A kik 20-25 évvel ez előtt ennek a pályának szentelték életüket: azok a jobb jövő reményében tették azt s azon szent meggyőződéssel, hogy ök mint uttörők működnek ezen nehéz pályán, de akár mint törekedtek is: anyagi helyzetök olyan maradt, mint előbb volt; sőt még rosszabbra kezd fordulni ügyük, mert az intező körökben most már ar-

ról gondolkodnak: hogyan volna lehetséges őket egészen mellőzni most, a mikor már 20—25 éven át reménykedtek, fáradtak és megöregedtek ezen a nehéz pályán.

Halácsy Antal.

BELFÖLD.

A mult évi zárszámadások eredménye, mint a Pol. Corr.-nak Budapestről írják. Rendkívül kedvező lesz, a mit az állami bevételek igen kielégítő befolyásán kívül annak is tulajdoníthatni, hogy bizonyos kiadások, melyeknek az 1890-ik évi költségvetést kellett volna terhelni, az 1891-ik évi költségvetésre vittek át.

Strossmayer Zágrábban. Négyezer zágrábi polgár fölratban meghívta Strossmayert a zágrábi kiállítás megtekintésére. Strossmayer elfogadta a meghívást és csütörtökre jelentette be érkezését. Párthivei nagy ünnepekkel fogják fogadni, de — mint Zágrábból írják — valószínű, hogy Starcevicsek sem fogják tényleg nézni ezeket és tüntetésekre készülnek.

Tengeri fürdő a Balatonon. Siófokon fürdő-részvénytársaság alakult, mely elhatározta, hogy a jövő szezonnra tengeri fürdőt rendez be Siófokon, minden részletében az európai nagy tengeri fürdők mintájára. Két fürdőhotel építését már megkezdtek.

Tisza Kálmán választói előtt. Tisza Kálmán országgyűlési képviselő tiszteletére választói Nagyváradon f. hó 30-án diszebedet rendeznek, amely alkalommal Tisza Kálmán beszédet mond. A volt miniszterelnök lemondása ideje óta ez alkalommal első ízben nyilatkozik választói előtt a politikai helyzetről, amely az ő lemondása folytán előállott, amiből önkényt következik, hogy a nagyváradi beszámoló minden oldalról kiváló érdeklődés tárgyát képezi.

KÜLFÖLD.

Híd a Boszporuson. A Boszporust áthidalják. A híd hossza 2000 méter lesz és Skutarinál fog épülni. A híd gyalogjárók, lóvasut és gőzmozdonyu vasútra van tervezve s így az anatóliai (kis-ázsiai) vasutat a nemzetközi konstantinápoly-bulapest-bécs-párisi vasúttal összeköttetésbe hozza.

Egy Orleans, mint ujságíró. Az Orleans-család hercegei kezdik belátni, hogy különösen azok mellett a sovány kilátások mellett, melyek a francia trón tekintetében kecsengtetik őket, jobb lesz, ha a trónkövetelésen kívül valami okosabb foglalkozás után is látnak. A trónkövetelő család egyik hercege, Orleans Henrik herceg felesapott ujságírónak és a Soleile cz. lapban erősen polemikus hangon cikket ír Khináról és arról a politikáról, melyet nézete szerint Franciaországnak a mennyei birodalommal szemben követnie kellene. Erősen támadja Angliát és Németországot. A herceg már ez első cikkében nagyon ügyes polemikusnak és olyan tehetséges hírlapírónak bizonyult, hogy ha a trónkövetelésre rá találna költeni a családi milliákat, a tolla révén is tisztességesen megélhetne.

Hadüzenet Khina ellen. Anglia — hír szerint — javasolni fogja a hatalmának, hogy Khinának közös hadüzenetet küldjenek és hogy a külföldiek védelmét illetőleg Khina részéről tett ígéretek, mint ki nem elégítőket, utasítsák vissza.

Balmaceda öngyilkos. A Reuter ügynökség buenos-ayresi jelentése szerint Balmaceda a santiago-i argentiniai követségnél agyonlőtte magát. Ebhez hasonló hírt hoz a »New-York Herald« Valparaisóból. Balmaceda augusztus 29-én azon reményben távozott Santiagoból, hogy meg fog menekülni Chiléből, mivel azonban az összes utak őrizet alatt állottak, e hó 20-án visszatért Santiagoba s azóta az argentiniai követségnél rejtőzött. Öngyilkosságáról az argentiniai konzul azonnal értesítette a kongresszust kormányt, mely bizottságot küldött ki a helyszínére a hulla megsejlesztésére és jegyzőkönyv felvételére.

A szabadságharcz humora.

Irla: Halász János.

Kétes értékű dolognak látszik a felett elmélkedni, hogy a nagy tettek idejében mint nevettek a társadalom ez, vagy amaz rétegében, vagyis, hogy milyen volt a szabadságharcz humora; mert azt mindenki belátja, hogy abban az időben, midőn a nemzetnek minden fegyvert fogható tagja a küzdőterre lépett, bohókás ötletek, tréfás apróságok nem igen deríthették fel a komoly olvasót.

Kinek is lett volna kedve nevetni? Mert míg a családapa hivatalát, gazdaságát, családját odahagyva, a szabadság szent eszméjétől buzditatva, a csatatéren harcolt, addig otthon az édes anya összes lelki erejét arra fordította, hogy a többi ifjakkal harezra vágyó gyenge fiát visszatarthassa.

Kinek is lenne kedve nevetni, akkor, midőn senki sem biztos a holnap felől s mindenki kétség közt hajtja le fejét.

Nem is volt kedv a magyar hajlékokban. Vajjon kiveszett-e azért a humor a nagy tettek idejében?

Nem! Élt akkor is, mert a magyar ember akkor sem tagadta meg magát, csakhogy akkor nem az egyszerű naiv humor volt az, mi felderítette, hanem a legmaróbb guny, a legerősebb szarkazmus volt az, mi gunyosolyt vont ajkaira.

Ezen irányt szolgálta az 1848. év második felében megjelenő élelzap a Charivari, melyet Jókai Mór szerkesztett s a mely inkább csak melleklete volt egy nagyobb szépirodalmi lapnak.

Nem bohóságoktól szikrázó ötletek, nem tréfás fonákosságok feltüntetése s nem naiv apróságokkal volt megtömve a lap, hanem a politikai helyzet ügyes rajzolása, a politikában itt-ott ejtett baklövések elmés feltüntetése s különféle karrikaturák tették változatosá annak tartalmát. Hogy azután egyéb szellemes apróságok is elénkítették annak tartalmát, az nincs kizárva.

Különösen érdekes e lap egyik számában az akkori pártok programjainak komikus alakban való feltüntetése. Ime néhány részlet:

I. Republikánus hiszekegy.

Hiszek egy magyarok Isteneben, mindenható atyában, kunoknak és székelyeknek teremtetésében.

Hiszek egy magyar szabadságban, ő egy szülött fiában, minden uraknak urában, ki fogantaték kiomlott szent vérből, született Rákóczi kardjától, szenvedé Ausztriának alatta, megfeszítették és meghala, és eltemették a vérpadra, szálla alá a szegény nép közé. Márczius 15-ikén halottaiból feltámadta, felmene Bécsbe. üle a császár fejére, onnan leszen eljövendő itelni eleveneket és holtakat.

Hiszek szent nép szellemében, hiszek egy közönséges európai republikát, nemzetek közötti egyezséget, háboruknak elmulását, régi hirünk feltámadását s Magyarország örök életét. Amen.

II. Pecsovics-hiszekegy.

Hiszek egy császárban, mindent látó atyában, bankóknak és lutriknak teremtetésében.

Hiszek a kamarilában, ő tudtán kívül született fiában, mi reménységünkben, ki fogantaték Matternichtől, született szüz Zsofiától, szenvedé a barrikádoknak alatta, megköveztek és meghala és nyugdíjaztaték. Szálla alá poklokra, méltó helyére, egy szép este a Burgból megszalada, felmene Tirolba, üle a császárnak jobbára, onnan leszen eljövendő ránkza szedni a magyarokat és németeket.

Hiszek a reakcióban, hiszek egy közönséges muszka birodalmat, gazemberek közötti egyetértést, büneinknek megjutalmaztatását, a bürokrácia feltámadását és az örök sötétséget. Amen.

III. Táblabiró-hiszekegy.

Hiszek egy miniszteriumban, mindenható atyában, hivataloknak és püspökségeknek osztogatójában.

És a korpus jurisban, ő egyszerűt fiában, mi urunkban, ki fogantaték Verbőczitől, született szüz vállu nemes táblabiraktól, szenvedé sok szolgabiráknak alatta, megtanultaték Ensel

Sándor táblabirótól könyv nélkül s meghala és spirítuszba tetették. Szálla a zöld asztal alá, harmad napon azonban ismét elővették; felmene Budára, üle a sajtó törvények készítőjének jobbára, onnan leszen eljövendő, agyba-főbe verni republikánusokat és vörös tolasokat.

Hiszek a szent pragmatika szankcióban és az aranybullában, hiszek egy közönséges municipális eldórátót, kaputosoknak egyezségét, testünknek meghízását és a sült galambokat. Amen.

Ha már azután apostoli hitformát csináltak, kellett lenni miatyánknak is, mely így hangzott:

»Mi királyunk Ferdinánd, ki vagy Insbruckban; irassék a te neved V-iknek, jöjjön el a te udvarod ide Pestre, teljesüljön a te akaratod, miképen Budán, azonképen Zágrábban is. A mi alkotmányos jogainkat add meg mi nekünk ma és engedd el minékünk az államadósságot, miképen mi is elengedjük a te őseidnek a devalvációt, békekötési szamadatokat és a só árat. És ne vigy minket Bécsbe többet, de megszabadíts a te tanácsadóidtól, mert tied Magyarország, H.-Böszörmény és a miniszterium.«

Jellemzi az akkori hírlapok irányát a következő anekdóta is, mely szintén a Charivariban jelent meg:

»Magyar ujságok egy nagy ütközetről fognak tárogatni, melyben Zentánál a magyarok megverték a szerbeket, elesett 40,000 szerb és 20 ágyu, magyar vagy tizenöt és egy trombitás. A szerb ujságok pedig azt fogják írni, hogy 20,000 magyar esett el, szerb csak 9, a tizedik egy paripa. Zentán az ütközetről nem fognak tudni semmit.«

Hogy a politikai vonatkozása szarkazmusokon kívül milyen apróságok voltak benne, álljon itt például kettő:

»X. asszony meghallja, hogy Karloviczát éhséggel akarják bevenni s attól fogva nem ad enni cselédjeinek. Ők is segítenek bevenni Karloviczot.«

»Ugyan könyörgök alásson, kegyedhez van szerencsém vagy a bátyjához.«

»Nem, én az öcsém vagyok.«
Érdekes még e lapban egy szótár, mely azonban csak az A betűig haladt.

Akasztófa. Olyan harangláb, hol nem a harangozó fogja a kötelet, hanem a kötél a harangozót.

Aranybánya. Minden hosszú per, vén egyéb asszony, közkezelés alatti pénztár s egyéb zsiros tartomány.

Alkotmányos monarchia. Méz, melyet üvegen keresztül nyalatnak.

Ilyen irányu volt a szabadságharcz alatt a humor s inkább a maró guny, mint a könynyed szellemesség terén állott.

Nem ilyen azonban az igazi magyar humor a szebb, a boldogabb időkben. Jókai Mór össze is gyűjtötte az olyan adomákat s egyéb apróságokat, melyek igazán a magyar szellemről tanuskodnak. S miként a magyarnak, úgy a többi népeknek is vannak nemzeti humoruk. A francia szellemes viczeiről, a német elmés szójátékairól, az angol szürő gunyjáról híres, de az az egészséges jó izü humor, mely a magyar parasztnál található fel, ez az egészséges humor amazokat igazi természetessége által messze tulszárnyalja.

Ujdonságok.

* **Képviselői beszámoló.** Székelyhidről írják lapunkat a következő sorokat: Kiss Albert, választó-kerületünk orsz. gyűl. képviselője, ma d. u. tartotta beszámoló beszédét a városháza udvarán, a választó kerület községeiből összegyülekezett nagy számú választók előtt. A nagy figyelemmel hallgatott és élénk tetszésnyilatkozatokkal kísért beszámoló beszéd után Garán Dániel mondott őszinte szavakkal köszönetet. — Ezt követve, pártgyűlés tartatott a fürdőház nagytermében. Ugy a párt tisztikara, mint 100 tagból álló nagy választmánya a legnagyobb rendben s közoktatással megválasztott. A megválasztott tisztikar és választmány a pártnak ez év folyamán községenként való újra szervezésével megbízott. A megalakult tisztikar és választmány nevében Garán Dániel hivta

és kérte fel képviselőnk, hogy a képviselő-jelöltséget már most fogadja el s ez által a párt győzelmét kerületünkben biztosítsa. Erre Kiss Albert képviselőnk kijelentette, hogy a képviselő-jelölés nem a jelen pártgyűlésnek, hanem a képviselő-jelölésre majd a kellő formák megtartásával összehívandó másik pártgyűlésnek lesz feladata s ez indokból kérte, hogy határozott választást majd akkor adhassa meg. E kijelentést a választók helyeslő tudomásul vévén, a pártgyűlés a legnagyobb rendben és megnyugvással szétoszlott. (r. l.)

* **Parturiunt montes.** A »Debreceeni Hírlap« tegnap nagy falragaszokon hirdette, hogy szenzációs leleplezéseket fog tenni a Tisza Kálmán ellen tervezett **merényletről**. Már kora délelőtt kiragasztották a plakátokat s a közönség könnyen hívő része egész estig nagy izgatottságban volt. Dynamittra, pokolgépre s más ilyen veszedelmes eszközökre gondoltak s maguk elé képzelték a Tisza Kálmán szét-szakgatott holttestét. Fráter Imre és a kormánypart többi vezérferfiak kétségbe voltak esvé s azt rebesgették hogy bizonyára Károlyi Gábor gróf volt az a vakmerő, a ki Tisza Kálmánt a gellérthegyi ezitadellával egyetemben levegőbe röpítette. Midőn aztán a »D. Hírlap« megjelent, a borzalmas érzelmeket jótékony derűtség váltotta fel. A »D. H.« ugyanis egy régi dajkamesét táltal fel olvasóinak, mely szerint a vederő-vita idején négy ismert országgyűlési képviselő szövetkezett azon ezétra, hogy Tisza Kálmánt egy hónapra nyomtalanul eltűntessék. A merénylet azonban nem sikerült, noha több ízben megkísérelték annak végrehajtását. Ha minden nap ilyen »c s e m e g é t« táltal föl a »D. H.« olvasóinak, félő, hogy az olvasó-közönség gyomra mihamar megromlik s nem lesz képes többé még a Körössy Sándor vezérezékkeinek élvezésére sem!

* **Széchenyi-ünnepély.** Mint utólag értesülünk, az izr. elemi iskolában is tartottak Széchenyi-ünnepélyt, mely lelkesen folyt le. Dr. Szánthó Sámuel tartott emelkedett beszédet Széchenyiről. Az ünnepélyen nagy számú közönség vett részt a tanulókon kívül.

* **Nekünk is szól!** »Az alföldi községek ivóvize« cz. alatt olvassuk a »B-i H-p«-ban a következőket: Megemlékeztünk már arról, hogy Békésvármegye ártézi kutakat akar furatni a községekben, hogy végrevalahára egészséges ivóvizet kapjon a lakosság. E hírünkre vonatkozólag Hajdu-Szoboszló város főorvosa, Hetényi Lipót dr. levelet intéz ma hozzánk, amelyben azt iparkodik bebizonyítani hogy közönséges furású kutakból is lehet jó vizet kapni, nem szükséges tehát nagy költséggel ártézi kutakat csináltatni. Furáson a vármegye 50—60 méter mélységű kutakat. Ilyen mélységben tiszta már a víz a felső talaj mindennemű fertőzésétől s határozottan jobb, mint az ártézi kutak vize. Ezek a kutak a vascsövekkel együtt nem kerülnek többé 6—700 forintnál, a mi csekélység az ártézi kutak költségéhez képest. Debreczenben, Nádudvaron, Czegléden és Szoboszlón már vannak ilyen kutak, s a legpompásabb vizet adják. A mióta ebből a vízből iszik a lakosság, megszűnt az a sok váltóláz s mindenféle nyavalya, amely ellen nem győzött orvosságot szedni a nép. A szoboszlói kut vizét vegyi vizsgálat alá vette Liebermann dr. tanár s kifogástalan, egészséges ivóviznek találta. Pedig ez a kut sem került többé 740 frtnál. A város legközelebb még öt ilyen kutat fog furatni. Vegye ezt tehát tekintetbe Békésvármegye s hagyjon fél az ártézi kutak tervével, melyek semmivel sem adnak jobb vizet, azonfelül pedig kétszerakkora költséggel járnak, mint a szoboszlói kutak. (Mi úgy tudjuk, hogy az ártézi kutak nem kétszer, hanem tízszer, vagy huszszorakkora költséggel járnak, mint a közönséges kutak. Bizonyosság rá a nagytemplom előtti ártézi kut. S z e r k.)

Lóvásár Nagyváradon. A biharmegyei gazdasági-egyesület és több tekintélyes gazda kezdeményezése következtében rendezett első lóvásárt e hó 19-én és 20-án tartották meg Nagyváradon, az új lóvásár-téren. A vásár a biharmegyei lótenyésztőknek dicséretére válik, mert úgy számra, mint minőségre nézve oly lovakkal állottak ki, melyek megérdemelték a hozzá értők elismerését is. Kétszáznegyvenhat ló volt bejelentve, részint egyes, részint kettős és négyes fogatok. A vásár szemre is igen csinos látványt nyújtott. Különösen a négyes fogatok igen szépek voltak. Nemes fajú, nevelt állatok mutattak be és az összeregett vevőknek jó alkalmuk volt lószükségletük kielégítésére. Vásárlás azonban még sem történt elegendő számban, bár voltak budapesti, bécsi és párisi lókereskedők is, a kik kisebb vételeket eszközöltek. A vásárokon a legjobb istállókból állítottak ki lovakat, így Tisza Kálmán geszti, Tisza István kocserdi uradalomból, továbbá Markovics Kálmán, Örley Kálmán, Kornis Károly gróf, Stern Gyula stb. istállóiból. A vásáron jelen voltak: Tisza Kálmán, Tisza István, Beöthy Algernon, Gajári Ödön, Markovics Kálmán, Szunyogh Károly képviselők s Biharmegye összes gazdái. A jövő évi vásárok remélhetőleg jobban fognak sikerülni. A katonai lóvásár csak gyengén sikerült.

* **Az ipar támogatása.** A földművelésügyi miniszter f. hó 16-ikán a következő rendeletet intézte a miniszterium kebelbeli főosztályához s valamennyi alantás hatóságához: A hazai ipar fejlődésének és az ipar-kiállítások sikerének biztosítására nem csekély befolyás lenne az, ha az állami hivatalok butor és berendezési szükségleteik beszerzését ezen kiállításokon eszközölnék, s ez által a kiállításokon résztvevő iparosok s különösen a szegényebb sorsú kisiparosok kiállított tárgyai értékesíthetést előmozdítanak. Felhívom ennélfogva a czimet, hogy ilyenemű szükségletének beszerzésénél hazai iparkiallitásainkra, s különösen az azokon részt vevő kisiparosokra figyelemmel legyen, s a mennyiben adandó esetben ezen beszerzéseknek saját közegei útján leendő eszközzése nehézségekbe ütköznek, jelen rendeletemre való hivatkozással terjessze fel hozzászólást a beszerzendő butorok és berendezési tárgyak jegyzékét, közelje egyúttal a bevásárlásra fordítható összeget is, hogy így a bevásárlások közvetítése iránt intézkedhessem.

* **Színházi hírek.** A villany-lámpák berendezését ma kezdték a színháznál. — A társulat a »Még boldogult«, a »Szigetvári vértanúk«, a »Sövény mellől« című darabokból tart próbákat. — Boczkó Sámuel kinevezetett színházi felügyelőnek Telegdi helyébe, ki öregse miatt ezen állásáról leköszönt.

* **Felösmert öngyilkos.** Említettük, hogy a nagyerdőn egy ösmeretlen fiatal ember a szájába lőtt. A szerencsétlen tegnap meghalt. Az anyja ösmerte fel. Rácz Józsefnek hívják, 21 éves, nagy-rábei születésű vasuti munkás. Tettének oka ösmeretlen.

* **Haynau az ő bresciai szerepléséről.** Haynau bresciai verengzéseiért kortársaitól tudvalevőleg »a bresciai hiéna« melléknevet kapta: de azt kevesen tudják ő róla, hogy egy budai kiáltványában önmaga emlegette fenyegetőleg bresciai kegyetlenkedését. A szabadságharc emlékeinek kiállításában olvasható ez a proklamáció, a mely Haynau jellemrajzához érdekes adatokat szolgáltat. »Czime a kiáltványnak: An die Bewohner von Ofen und Pest. 1849. Julius 24-én tudatja a proklamációval, hogy seregével elhagyja ismét a várost, de figyelmezteti a lakosságot, hogy távollétében is jól viselje magát. »Ha figyelmeztetésemre nem hallgattok, ha csak néhányan is közületek áthágni próbálják vakmerő göggel rendeleteimet, megsemmisítés lesz sorsotok. Mindnyájan egyért s egy is valamennyiért felelős lévén, a gaztettek bünhődésüil életetekkel s vagyonotokkal fogtok lakolni. Ti pestiek, szép városok, a mely most csak részben viseli magán a jogos büntetés nyomait, csakhamar azután romhalmazzá lesz árulástok emlékeül s árulástok büntetésének emlékeül. Higyjetekek nekem, én beváltom szavam, akár gazság büntetéséről, akár érdem jutalmazásáról van szó. Brescia hűtelen lakosai, a kik,

mint ti, a forradalom vezérei által ismételten félrevezetve új árulást követtek el, szolgáljanak nektek például arra, hogy ismerék-e én a lázadókkal szemben kiméletet. Nézzétek Brescia megfenyítését és óvakodjatok engem figyelmeztetésem vakmerő kijátszásával arra kényszeríteni, hogy titeket is hasonlóan fenyítsek meg.«

* **Egy ember és 58 gombóc.** Kreuz Károly ur bécsi polgár és vendéglős, akinek a Hernals külvárosban van a korcsmája, péntek este nagy szilvás-gombóc-versenyt rendezett, melynek végével az derült ki, hogy Bécsben a legjobb gyomru emberek a lóvasuti konduktorok és a lóvasuti konduktornék. Egy öt gombócból álló porciónak az ára tíz krajczár volt és az egyik versenyző nem kevesebb mint 11 ily porciót kebelezett be. Nemesak, de még azon kívül is megevett három darabot, melyet az egyik szomszédja, a ki már kidült, ott hagyott a tányérján. A jeles ur, Schulz lóvasuti konduktor, tehát nem kevesebb mint ötvennyolcz gombócot fogyasztott el és még fogyasztott volna, csak hogy a kétezer darabból álló készlet már elfogyott. A dolog óriási voltát csak fokozza, hogy a szilvás-gombócok gyémántkeménységűek és ágyugolyó-nagyságúak voltak, a miért mindenesetre teljes elismerés illeti meg Kreuzné asszonyságot, a korcsmárosnét, a kiről egy bécsi lap azt a hízegő dolgokat írja, hogy: »szertetremelő jó szakácsné és szép kövér hölgy.« — Schulz — az ötvennyolcz gombócos ember — egy sörös kanecót kapott jutalmul. Utána Traub, lóvasuti konduktor következett, a ki negyven gombócczal jó másodiknak futott be. — Volt hölgyek dija is és egy gyöngéd hölgy, nemének büszkesége, a ki Meiszner lóvasuti konduktort boldogítja hitvesi szerelmével, harmincznégy gombócot tüntetett el rózsás ajkai közt. Az imadásra méltó, költői lelkű nő kijelentette, hogy csak azért nem bir már tovább enni, mert — gyomorhurutja van. Egy másik hölgy felvitte 32 darabig.

* **Párbajozók klubja.** Londonban e század elején volt egy klub, mely csak oly tagokkal birt, kik már párbajoztak. Az elnök maga több mint tíz ember ölt már meg. A többi tagok oly rangot foglaltak el a klubban, a hány embert megöltek. Helyiségükben volt egy mellékasztal oly tagok számára, kik csak vért ontottak, de még nem öltek. Ezek teljesen kizárattak, ha bizonyos idő elmúltával nem foglalhatták el a főasztalt. A véres klub csak rövid ideig állt fenn, mert tagjai részben párbajban estek el, részben — felakasztották őket.

* **Letartóztatások.** Az éjjel a hatvan-utezán két csavargó nőt tartóztatott le az órárat. — A »Bika« előtt Nagy József részeg munkás garázdálkodott az éjjel s a rendőrség letartóztatta őt.

* Apróságok.

T a p a s z t a l a t b ó l.
Férj: Csak nem vagy féltékeny? Tudosd, hogy csak vadászatra megyek.

— Nő: Ej, tudom azt is, hogy a vadászok milyen vakmerők. Tapasztaltam, mikor a tavalyi vadászidény alatt kijártam az erdőbe.

Háziur: De figyelmeztetem, hogy a másik lakásban folyton zongoráznak.

Családfő: Óh, azt mi nem halljuk... Két zongorát is tulkiabál a nyolcz gyerekünk, két kutyánk, meg a papagályunk.

A lelkiismeret csak békét hagy Biróság elé került a cigány malaclopás miatt.

Bíró: Aztán nem furt a lelkiismeret a tett elkövetése után?

Czigány: Az még csak békét hagyott volna, hanem az az átkozott malacs igen harapdált a sűröm alatt.

* A csók.

Irma: Csókoltál már Irén olyan férfit, ki nek bajusza van?

Irén: Még sohasem. Vajjon milyen lehet az?

Irma: Magam sem tudom. De itt van a papa ruha keféje, próbáljuk meg.

V i g a s z t a l á s .

Egy korcsmai törzsvendég, a kit a korcs-
mából kidobtak, a következőleg monológizál:
Nem tesz semmit. Hisz öt perc múlva
már ugys becsukták volna a korcsmát.

* **Lövészet.** A szeptember 20-án tar-
tott lövészet alkalmával díjat nyertek: legjobb
mely lövéssel Dr. Bruttmann ezredorvos 1 drb
2 frtos tallért, — legtöbb körlövessel Weszter
István 1 drb 1 frtos tallért.

Budapesti Hírlap. Olvasóink figyelmét
fölvívjuk a »Budapesti Hírlap« hirdetésére,
mely lapunk mai számában közöltetik. Előfize-
tési és hirdetési összegek egyszerűen a követ-
kező czím alatt küldendők: Budapesti Hírlap,
Kalap-utca 16, Budapest.

* **Amerikai csodabogarak.** A kü-
lönözések hazájából, a derék Amerikából na-
ponta annyi furcsaság híre érkezik, hogy meddő
— bár fölötté hálás — volna a törekvés, hogy
egytől-egyig valamennyit regisztráljuk. A javá-
ról azonban, még amolyan helyszüke mellett
sem szabad rezignálnunk. Imhol néhány elen-
gedhetetlen csodabogár, megjegyezvén, hogy az
egész szemelvény ezuttal a hangzatos nevű
C h i c a g o b ó l kerül ki. A válasz tudvalevőleg
sehol a világon nem megy olyan könnyű szer-
rel, mint épen Chicagóban. Huszonnégy óra
épen elég arra, hogy a házastársak, ha egy-
másra untak, törvényesen elváljanak egymástól
és hogy — ha ugyan nem okultak a multból,
— akár újabb házasságra is lépjenek. Egy
Chicagóban tartózkodó európaival esett meg
ez a fura história: Találkozik egy benszülött
ismerősével, aki elpanaszolja, hogy reggel össze-
veszett a feleségével, hát elvált tőle s még az
nap folyamán új házasságra lépett. Fiatal fele-
sége épen karján volt, megtörtént a bemutatás.
Másnap az európai találkozik ezzel az új-
donsült menyecskével az utcán. Üdvözlí: »Jó
reggelt T.-né asszony!« — »Bocsánat. Én M.-
né asszony vagyok.« — »Hogy hogy?« — ámul
az európai. — »Nagyon jól. Ma reggel elváltam
T.-től s már a délelőtt M.-nek esküdten örök
hüségét.« — »Bocsánat... Ajánlom magam.« —
Pár nap múlva sorsa ugyancsak e nővel hozza
össze. — »Ah, van szerencsém, M.-né assz-
onyom!« — »Ugyan, hagyjon már föl azzal, hogy
mindig a régi férjem nevével boszantson. Ma reg-
gel óta D.-nek vagyok a felesége. Látja: nász-
utra megyek.« — »Jó utat kívánok...« —
Hüledezett a derék európai, aki sehogys
tudta magát beletalálni a világnak ilyen ro-
hamos folyásába. És még azt mondják, hogy a
mi erdélyi elválási szisztemánk valami hallat-
lan. Pedig hol vagyunk mi még — Chicagó-
tól! — Hasonlóan villanylábban jár Chicagóban
az igazságszolgáltatás egyéb téren is. Ugyanaz
az európai elvezet bennünket egy tárgyalási
terembe. Az elnök beszalad a terembe s rári-
val a rendőrré, hogy vezesse elő az első vád-
lottat. Belép egy fiatal ember. Kalapja, ruhája
gyűrött; meglátszik rajta, hogy lumpolt s hogy
verekedett a megelőző éjen R e n d ő r: Bekisé-
tem ezt az urat, mert éjfél után berugva az
utcán rendetlenkedett s mikor figyelmeztetem,
hogy viselje magát amerikaihoz illő módon
fenyegetett. — Vádolt: Nem igaz! Tiz tanum,
van rá, hogy igaztalanul bánt velem a rendőr.
Akárcsak ha Európában volnánk. — Elnök:
Hol vannak tanui? — Tiz fiatal ember jelent-
kezik s bizonyítja, hogy a vádlott be volt ugyan
rugva, de nem fenyegette a rendőrt. — Elnök:
Jól van. Nem fenyegette a rendőrt, de
éjfél után részegen megjelent nyilvános
helyen! Ezért fizet 5 dollár büntetést —
A tanuinak pedig 2—2 dollárt. Addig is, amíg
a büntetéspénzt lefizeti, rendőr kíséretében
nébe. — Az egyik ajtón távozik az elítelt, a
másikon belép egy másik vádlott. — Rendőr:
Ezt a fiatal embert letartóztattam, mert egy
nőt megsértett az utcán. — Elnök: Hol van
a nő? — Rendőr: Lemondott arról, hogy
elégítelt kapjon; azt mondta: beéri azzal,
hogy megmentették bántalmazójától. — Vád-
lott: Gyalázat, hogy ilyen ártatlanul bekisérik
az embert... — Elnök: Tisztában vagyunk.
Őn fel van mentve a vád alól, mert az illető
nő nem kívánja megbüntetését. De ön itt előt-

tem azt mondta a rendőr hivatalos eljárására,
hogy az gyalázatos. Ezért fizet 10 dollárt. El
vele! Más vádlottat! — És így megy ez foly-
ton. Négy percznél tovább egy ügy sem huzó-
dik s így öt óra alatt a páratlan Salamon 60
ügyet bonyolított le. Nem csoda tehát, ha Chi-
cagóban nincsen — restanczia.

A pennás Kőrösi Sándor.

(Tallózás.)

Jól emlékszünk rá, hogy Kőrösi Sándor,
az öblös torku honatyá, beszámoló beszédében
elítelte a pártönkivüli állapo-
tot, most pedig kezébe fogta a pennát s fel-
csapott egy pártönkivüli lap vezércikkirójának.

Első kísérlete olyan jól sikerült, hogy
csakhamar megfosztja minden babérjától — a
nagy T-t!

Hogy önmagával ellentétbe ne jöjjön, most
azon tételt állítja föl, hogy a valamely párthoz
való tartozást csak a képviselő-válasz-
táskor tartja elengedhetetlen pol-
gári kötelességnek. Ekkor a választó pol-
gárnak valamelyik párthoz kell tartoznia.

Midőn tehát nincs képviselőválasztás, akkor
nem okvetlen szükséges, hogy a választó pol-
gár valamelyik párthoz tartozzék!

*
»Midőn a pártok szenvedélyesen állanak
egymással szemben: ilyenkor a pártönkivüli
lap mondhatja meg egyiknek is, másiknak is
az igazat«. Így ír Kőrösi Sándor.

Ha ezt a tételt elfogadjuk, akkor Kőrösi
Sándor ur is kénytelen azt elfogadni, hogy
a »Nemzet«, a kormánypárt felhivatalos lapja
se mond mindig igazat!

— Mit szól ehhez Gajary?

Azt mondja továbbá Kőrösi Sándor ur,
hogy a függetlenségi és 48-as párt a várme-
gyéket kantonná óhajtja átalakítani.

Ez még nem lenne valami nagy baj, mert
a svájci kantonok tudvalevőleg az önkor-
mányzat mintaképei, — ámde az már nagy
baj, hogy a kormánypárt — képviselő-válasz-
tások idején — a vármegyéket kantonokká
szokta átalakítani!

*
Kőrösi Sándor ur azt teszi a pártönki-
vüli lap feladatává, hogy figyelmeztesse a
kisebbséget arra, hogy a többséget működé-
sében ne gátolja.

Hátha a többség rosszat akar cselekedni:
akkor mi lesz a pártönkivüli lap feladata?!
Vagy a többség mindig — fenéki-
tejjel?!

*
Kőrösi Sándor ur meg akarja alkotni »a
felsőbb tanintézetekről« szóló tör-
vényt is.

E törvény első §-a ki fogja mondani,
hogy a jogakadémiai kötelesek lesznek a Kö-
rösi Sándor ur tankönyveit használni, melyek
még jelesebbek, mint a vezércikkiek!

Jön a muszka!

Ettől Kőrösi Sándor ur nem ijed meg,
hisz 1849-ben is látott ő muszkat — messzi-
ről. Az akkori napok lelkesedése még most is
megszállja s hangsúlyozza, hogy Magyarország
kiáltson »Megállj!« — a muszkanak és jól fel-
fegyverzett, fegyelmeztet hadseregével szorítsa
vissza az ország határaitól!

Csak előre! Szeretjük mi az ilyen riadó
hangot. Föl azt a régi kardot, melytől egykor
rettegett az osztrák s úgy megverjük a musz-
kát, hogy ijedtében — v a l a m e n n y i m a -
m e l u k k á v á l i k !

Sarló.

Irodalom és művészet.

— **Nagy-Károly város története.**
(Előfizetési felhívás.) A »Nagy-Károly és Vi-
deke« című hírlap folyó évi 23-ik számában
egy felhívást tettem közzé, melyben jelezve
volt, hogy én országunk és nemzetünk ezer
évi fennállásának az 1895-ik évben megtar-
tandó jubiláris nemzeti nagy ünnepe alkalmából,
Nagy-Károly város történetét az 1848-ik évig
megirtam s ez első kötet történelmi művet ki-

nyomatva, még ez év folytán kiadni szándéko-
zom. Jeleztem e felhívásban azon körül-
ményt is, hogy egy ily nagy — habár távol-
ról sem tökéletes — munka fáradságát, miután
sem egyes pártfogók jóakarata, sem az olvasó
közönség méltányoló előismerése meg nem jutal-
mazhat: ha nagyobb mérvű tömeges előfizetők
által nem biztosítottatik, még csak megjelenésre
sem számíthat. Az általam megirt monografia
első kötete mintegy husz nyomott ívet foglal-
ván magában: látnivaló, hogy e munka koránt-
sem egy, hanem több évi munkásság s fár-
adhatlan kitartó szorgalom eredménye. E tör-
ténelmi mű, hogy városunk minden rétegeiben
s a történelmet kedvelők minél szélesb körei-
ben elterjedjen: szükséges, hogy legalább ezer
példányban kinyomassék, melynek kinyomatási
s füzési ára tetemes pénzösszegbe fog kerülni.
Én, szülővárosom érdekében a legnagyobb szel-
lemi, mondhatnám, erőm feletti áldozatot meg-
hoytam, de hogy az erőmet túlmúló anyagi ál-
dozatot is meghozzam: erre szerény fizetés ál-
tal nagyon is korlátolt helyzetem teljességgel
fel nem jogosíthat. Városunk áldozatkész pol-
gárai s a mélyen tisztelt nagyérdemű közön-
ség van tehát hivatva, hogy hazafias érzelemei-
től áthatva meghozza azon csekély áldozatot,
mely lehetővé fogja tenni, hogy Nagy-Károly
város ezer éves története napvilágot lásson.
Ez első kötet árát csupán 2 frt 50 krban ha-
tározottam meg, mely hogy annál könnyebben
lehesse teljesíthető, az összeg tetszés szerint
két részletben is fizethető: 1 frt 25 kr az elő-
fizetés, ismét 1 frt 25 kr a könyv átvétele
alkalmával. Bolti ára 3 frt leend. Az előfizetési
íveket — az előfizetési pénzekkel — október
1-5 napjáig kérem hozzám visszaküldeni. Ha-
zafias üdvözléssel vagyok Nagy-Károly, 1891.
július hóban.

Asztalos György.

n-károlyi ref. lelkész. ny. esperes.

CSARNOK.

„EZEREGY RÖGESZME“.

— Regény. —

Írta: D u m a s S á n d o r .

Fordította: P u b l i k E r n ő .

(Folytatás.)

— Nos beszéljen — mondá az orvos, hi-
tetlenül mosolyogva.

— Akinek csak egy kis fogalma van az
emberi test szervezetéről és az életerőről,
még az is tudja, hogy az érzékenység nem
tompul el rögtön a kivégzéskor. Az én megfi-
gyeléseim, kedves orvos ur, nem holmi felle-
vések, hanem tényleges tapasztalatokon nyug-
szanak.

— Szeretném hallani azokat!

— Először is az agy az érzelmek gócz-
pontja, de nem igaz?

— Valószínűleg!

— Ez érzéki szerv tevékenységben lehet
akkor is, ha teljes benne a vérkeringés, avagy
ha kissé gyöngült s illetőleg megzavartott.

— Lehet!

— Ha tehát az agyvelő képezi székhe-
lyét e tevékenységnek, a kivégzett mind az
ideig, míg agya e tevékenység életerejével bír,
öntudattal is rendelkezik.

— Megengedem.

— Haller a »Természettudomány elemei«
című művének II-ik kötetében a 35. oldalon
ezeket mondja: Egy levágott fej felnyitotta
szempilláit, s reám nézett oldalvást, mivel uj-
jambegyével megnyomtam nyult agyvelejét.

— Haller... hiszen Haller is tévedhet.
— Nem állítom az ellenkezőjét, tévedni
emberi dolog. De itt van egy másik. Weycard
»Philosophiá«-jának 221. oldalán szóról-szóra
ez van nyomtatva: »Láttam, mikor megmoz-
dultak annak az embernek az ajkai, kit az
imént lefejezték.«

— Ez nagyon szép, hanem ajkmozgatás
és beszéd közt...

— Várjon, majd rákerül a sor erre is. Vegye elő Sommering munkáját, abban meg ezeket fogja találni: Több orvostársam mondta nekem, hogy látták, mikor egy törzsetől levágott fej a fogait csikorgatta, én abban a meggyőződésben vagyok, hogyha a légző szervekben lég tolna fel, ezek a fejek még meg is szólalának. Sőt, orvos ur, — tette hozzá elhalványulva Ledru ur, saját magammal történt, hogy egy ilyen fej megszólított!

— Önt?

— Igen, engemet, tán azt akarja mondani, hogy én is megtévelyodtam?

— Az ördögbe! — kiáltá az orvos — ha ön azt állítja, hogy . . .

— Igen is állítom, mert megtörtént velem. Ön rendkívül udvarias orvos ur, hogy nyíltan nem akarja kimondani, mikép bolondnak tart, de mert úgy is gondolja magában, egyre megy a dolog.

— Beszélje el hát, hadd halljuk — mondá az orvos.

— De nem megy ám olyan könnyen, mint ahogy képzeli. — Tudja-e, hogy az, amit most elakarok beszélni, ide s tova 37 éve, amikor megtörtént velem, hogy nem mondtam el senkinek, s ma sem állok jól róla, hogy el nem akad a szavam, mint akkor, midőn a fej haladókló szeméit reám szegezve, megszólított.

Az elbeszélés kezdett érdekesebbé, a változat tragikussá válni.

— Bátorság Ledru — mondá Alliette — beszélj!

— Beszélj el, kérlek kedves barátom! — szólott Mouille abbé.

— Ledru ur — kéré a halovány asszony.

Én nem szóltam semmit, de szememben ott égett a kérelem kifejezése.

— Csodálatos ritkaság, — mondá senki-nek se válaszolva, mintegy önmagának — hogy mennyire összevagnak ezek a történetek. Tudja ön, hogy ki vagyok én? — kérdé Ledru hozzám fordulva.

— Hogyne tudnám — válaszoltam — ön a Fontenay aux-Rosesi polgármester, egy igen szellemes ember . . .

Ledru egy mosolylyal köszönte meg.

— A családomat és ide származásomat értettem — mondá.

— Ezt nem ösmerem — felelém.

— Tehát hallgasson meg, s habár hozszadalmas lesz kissé a történet, melyre kíváncsi, de én szívesen fogom önnek elbeszélni. — Sikerül-e vagy nem, az idegeimtől függ.

Mindenki elfoglalta helyét kényelemmel, hogy csevegessen.

Az egész szalon mintha valóban ily alkalmakra lett volna alkotva, elég terjedelmes és sötét volt, úgy, hogy a szögletekben teljes sötétség honolt, ami csekély világosság a teremben volt, az az ablakok és ajtók résein tört be. Ezen szögletek egyikében ült a sápadt hölgy. Fekete öltönye teljesen beolvadt a homályba. Csak a fejét lehetett látni, mely mozdulatlanul pihent a vánkoson.

— Én — kezdé Ledru — a híres Cosmusnak, a király physicusának a fia vagyok. Atyám, kit furesa burleskszerü mellékeve után könnyen holmi charlatannak, vagy bűvész s ezermesternek gondolhatnak, kiváló tudós volt a Volta, Galvani és Mesmer iskoláiból. — Ő mint első, Franciaországban, foglalkozott a villanyossággal és delejességgel, s a királyi udvarban matematikai és természettani felolvasásokat tartott.

Szegény Mária Antonia, kit husz izben is láttam, s aki kezemet megfogva, nem egyszer csófolt meg, persze gyermekkoromban, Mária Antonia rajongott érte. 1777-ben mikor átutazóban volt. II. József úgy nyilatkozott, hogy soha bámulatosabb embert nem látott életében Cosmusnál.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Az idei termés. Magyarország 1891. évi termése, az országos m. kir. statisztikai hivatal adatai szerint, a következő volt: B u z a (őszi) 2,941,386 kat. holdon 45,242,417 hektoliter s így k. holdanként termett 15.38 hektoliter; a tavalyi termés 50,565,907 hektoliter volt, az átlag 17.81 hekt. B u z a (tavaszi) 143,221 kat. holdon 1,814,136 hektoliter, vagyis kat. holdanként termett 12.66 hekt. R o z s (őszi) 1,044,304 kat. holdon termett 43,118,759 hektoliter kat. holdanként 12.56 hektoliter, (1890-ben 1,054,567 kat. holdon 17,274,682 hektoliter). R o z s (tavaszi) 33,869 kat. holdon 490,750 hekt., vagyis kat. holdanként 12.10 hekt. (1890-ben 31,096 kat. holdon 409,920 hekt.) K é t s z e r e s 153,581 kataszt holdon 2,180,613 hekt., vagyis holdanként 14.20 hektoliter. Ö s z i á r p a 85,733 kat. holdon 1,676,067 hektoliter, vagyis holdanként 19.55 hekt. — T a v a s z i á r p a 979,280 kat. holdon 19,913,092 hektoliter, vagyis kat. holdanként 18.29 hekt., — Z a b 1,026,910 kat. holdon 23,643,063 hektoliter, vagyis kat. holdanként 23.02 hekt. — Ö s z i é s t a v a s z i r e p c z e 51,674 kat. holdon 608,866 hekt. Megjegyzendő, hogy az elemi csapások által okozott károk még nincsenek figyelembe véve és így a fentebbi adatok még lényegesen módosulni fognak.

Állategészségügy.*)

(s-y.) Alig pár hete, néhány lap azzal a hírrel lepte meg olvasó közönségét s rémítette el a gazdaközönséget, hogy Debreczen ménésében kiütött a »takonykór.« Ezt követőleg jött egy miniszteri rendelet, mely Debreczen loállományát zár alá helyezi. Nyomban utána megjelent városunkban Klima Miklós országos állategészségügyi felügyelő, hogy a dolgok állásáról alapos tájékozást szerezzen. Tekintve azt, hogy a város határában mintegy 9,000 darab lo van s ebben a város polgárságának közel egy millió forint vagyona fekszik, de meg ismerte a baj természetét, veszedelmes voltát, tájékoztatól közöljük a betegségre vonatkozó mozzanatokot.

Nem lehet többé elzárkózni azon tény elől, hogy úgy a város belterületén, mint a Hortobágyon fordultak elő betegülési esetek. A város belterületén eddig összesen 4 eset volt, melyből 1 helybeli, 3 pedig vidéki. A Hortobágyon a ludashalmi ménésben volt 1 darab lo, a szatmári-telkiben 2 darab, a kungyörgyiben 2 darab. A ménés létszám összesen 15, és pedig 7 renyhe ménes, 5 czifra ménes, 1 csikótelep, 1 csödör ménes, 1 a város ménese. Jelenleg a loállomány e ménésekben mintegy 2900 darab.

Amint a betegség a hatósági közegek által legelőszőr közöltetett, megtétezt mindazon intézkedés, mely a betegség leküzdésére szükséges. Az említett három ménes a Hortobágyon lezáróztatott, a lovizsgálat szigoruan teljesített s a betegnek talált állatok kiirtattak.

Az országos állategészségügyi felügyelő, ki Bészler Lajos tanácsnok kalauzolása mellett utazott ki a Hortobágyra s személyesen eszközölte ott a vizsgálatot, kijelentette, hogy tekintettel a foganatosított intézkedésekre, nemkülönb a baj mértékére, nines ok arra, hogy a zárlat fontartassék, a betegség csak szörványosan mutatkozik. Másrészt azonban nagy gond fordítandó arra, hogy az eddig megkezdett intézkedések a legszigorubbán továbbra is foganatosittassanak, annál inkább, mert Szatmár- és Aradmegyékben csakugyan járványszerűen pusztít a »takonykór«. Ugyanekkor

* Tészkében késett.

örömmel győződött meg s Bészler tanácsnok előtt kijelentette, hogy az állategészségügyi intézkedések helyesen vannak téve és pontosan végrehajtvák.

A betegség keletkezésére nézve határozottan kimondható, hogy úgy hurczoltatott be; mert vidéki állatokon észleltetett legelőszőrbent a városban, a Hortobágyon pedig azokban a ménésekben, melyek az utszélhez legközelebb eső kutakból isznak, hol a járó-kelő vidéki fuvarozók is itatják lovaikat.

A miniszterium által elrendelt zárlat, tekintve a közeledő vásárt, Debreczen forgalmára nagyon érzékeny csapás leendett; miután azonban meggyőződött arról, hogy a betegség korántsem oly mérvű, mint kezdetben gyanították, a zárlat, mielőtt foganatosított volna, feloldatott.

A lovizsgálat a város és környékén folytattatik, tegnap az ugynevezett »akasztó domb« mellett működött az erre kirendelt bizottság. A hortobágyi loállomány nap nap mellett átnézik. A hortobágyi állományon kívül a város területén eddig 5000 darab különböző kora állat vizsgálatot meg s újabb betegülési eset nem találtatott.

Időszerűnek, szükségesnek tartjuk e helyt figyelmeztetni a gazdaközönséget, hogy a hatóságot munkalkodásában gyámolítsák, támogassák. Ne titkolják el a bajt, ha tudomásukra jut; ne kuruzsolják, mert nemcsak maguknak, de a közönségnek is óriási veszteséget okozhatnak. Egyről győződjék meg mindenki, hogy nevezetesen a baj gyógyíthatlan és a legnagyobb mértékben ragályos.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**

Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

BUDAPESTI HIRLAP

Mindenki, a ki alkalmazást keres vagy alkalmazást adhat, a »BUDAPESTI HIRLAP«

apró-hírdetése

által nélkülözheti a közvetítőket.

Régi dolog, hogy a közvetítés sok pénzbe kerül és a viszonyokat egyáltalában tekintve gyakran fordul elő, hogy a költséges közvetítés dacára sem az alkalmazást kereső nem jut könnyen helyhez, sem az alkalmazást adó nem kap könnyen megbízható embereket. Oka ennek főleg az, hogy a munkaadó és munkakereső, a vevő és az eladó, nem érintkezik közvetlenül. A közvetlen érintkezésre pedig manap alig van hathatósabb eszköz, mint egy elterjedt lapban való hirdetés. A »Budapesti Hírlap« apró-hírdetési rovata pedig naponta legkevesebb 90.000 ember által olvastatik. (A lap naponta 30.000 példányban jelenik meg; legkevesebb három olvasót lehet számítani egy-egy lapra.) Kereskedő, aki könyvvezetőt, irodatisztet, gyakornokot vagy visszont azok, akik hasonló alkalmazást keresnek; a gazda, aki kasznárt, ispánt vagy gazdasági gyakornokot keres és visszont akik ajánlkoznak; a háziasszony, aki szakácsnét, szobaleányt, dajkát, cseledeleányt keres és hasonlóan szolgálók, akik helyet keresnek; birtokeladás, üzleteladás, birtokbérlet, hazeladás, hazvétel, nevelő, nevelőnői, hazvezető, gazdasági és egyéb pályázat, lakaskiadás és lakas bérbevétel hirdetések, szóval az életszükséglet minden fázisában könnyen és olcsó pénzen a

Budapesti Hírlap apró-hírdetése

által ezélt lehet elérni.

CSALÁDI JELENTÉSEKRE,

különösen
eljegyzési hírekre, hymen hírekre, esküvőre való meghívásokra, születési jelentésekre, névnap gratulációkra, gyászjelentésekre és minden efféle

közleményekre

a »Budapesti Hírlap« apró-hirdetési rovata kiválóan alkalmas.

A hirdetési díjak igen olcsók. Mindannyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik, egy-egy szó két krajczárba kerül, vastagabb betűvel négy krajczár. Címmel ellátott hirdetéseknel még egy-egy hirdetés után 30 kr. kincstári bélyegilleték külön jár. Ha cím nincsen kitéve, hanem a hirdetés úgy szól, hogy »Czím a kiadóhivatalban megtudható« akkor bélyegdíjat nem kell fizetni. A kiadóhivatal ilyen esetben minden díj nélkül megmondja a kérdezősködőknek az illető címet, sőt vidékre díjtalanul levelez is, ha a kérdezősködő a postabélyeget beküldi. Helyben a hirdetések a kiadóhivatalban vétetnek föl készpénzen, legalkalmasabban postautalványon lehet küldeni. A »Budapesti Hírlap«, előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr. A cím egyszerűen »Budapesti Hírlap Kalap-utca 16.«
423. 6-2

Med. univ.

Dr. Sichermann Adolf

az összes gyógytudományok tudora

MASSAGE-GYÓGYGYMNASTIKAI

és

orthopädiái (testgyógyászati)

rendelő helyisége:

Debreczen, Nagy-uj-utca 1708. sz.

Rendelés egész nap.

Szegényeknek vasárnap d. e. 8-10 ingyen.

Naponként érkeznek raktárra

szébbnél-szebb **ujdonságok** a közelgő őszi idényre u. m.:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

keskeny zsinór- és toldiszek
fekete divatkelmék

SZINES SELYMEK

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Különös szép választékban:

szőnyegek

BUTORSZÖVET, FÜGGÖNYÖK

ágyasztalterítők

melyeket igen olcsón és szabott áron ajánlunk a n. é. vevő közönségnek.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsátér.

401 16

NŐI DIVAT TEREM.

Kunz József és Társa

czégnél

DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évadra a

legujabb divatkelmék

dus választékban raktárra érkeztek,

melyekből kívánatra saját ujonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állítatunk elő.

Vászon, kész fehérnemű és szőnyeg

413 nagy raktárunk 7

Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

Értesítés.

Van szerencsém a t. építész urakat, valamint a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemben a legkitünőbb gyártmányu

AGYAG- és MAJOLIKA-KÁLYHÁKAT

bevezettem és egy nagyobb szabásu **felállított** mintakályha, valamint készlet-raktár fölött rendelkezem.

Tekintve, hogy gyárosom a **legügyesebb** és legmegbízhatóbb hályhaszerelőjét bocsájtotta rendelkezésemre, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőim igényeiknek tökéletesen megfelelelhetek.

Midőn a t. építész urakat és a n. é. közönséget

AGYAG-KÁLYHA RAKTÁRAM

megtekintése céljából tisztelettel meghívom, egyttal felhívom becses figyelmöket legdusabban felszerelt **vas-kályha raktáramra**, fa, szén és koksztűtésre.

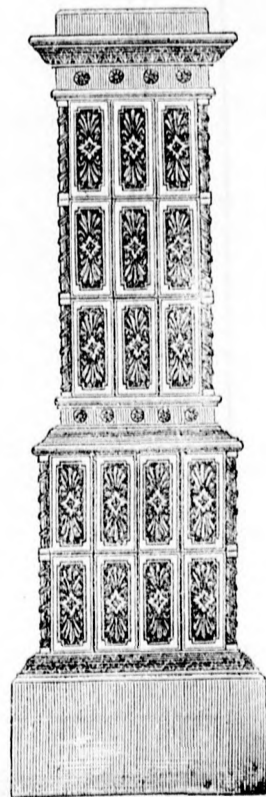
Képes árlapok bérmentve. Tisztelettel

402 89

Tóth Gyula

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA.

Debreczen, városház sarkán.

A „DEBRECEZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindennemű nyomtatványokat u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, béli- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket
kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.

a legizlésebb hirtelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Új vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECEZEN”,

a szintén elterjedt **„DEBRECEZENI HIRADÓ”** és a **„JOGI HETILAP”** is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába. —
Hirdetések a Debreczen cz. lapban a legjutányosabb árakon közölletnek.

 Bírósági nyomtatványok készletben vannak.